

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

OBS 't Schrijverke

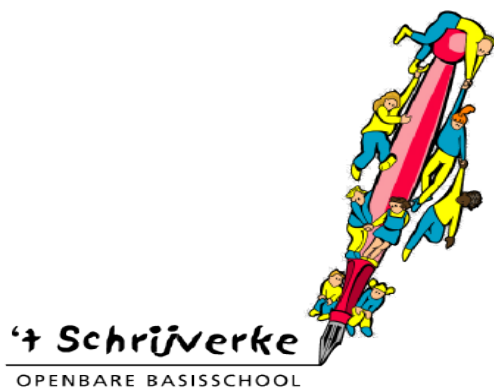
Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: OBS 't Schrijverke

Datum bezoek: 26 november 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Karin Vaessen

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *Dhr Herwin Roberts (directeur), mw Helma van Laerhoven (hoofd onderwijs zorg), mw Mariëtte Veldman(ib-er onderbouw), mw Marieke van Elk (ib-er middenbouw), mw Daniëlle van den Eerenbeemt (ib-er bovenbouw), mw Wendy van Beurden (leerkracht plusgroep/ specialist hoogbegaafdheid), mw Inge Cools en mw Sandra Pijnenburg (beiden consulent Plein 013)* . Verder waren er deels bij het interview twee ouders aanwezig; een moeder van een leerling uit groep 5 en een vader van een leerling uit groep 6 en tevens MR-lid. In de middag is nog gesproken met twee leerlingen (beiden met een extra ondersteuningsbehoefte); een leerling uit groep 8 en een leerling uit de leerlingenraad/plusklas.
- observaties bij enkele lessen: *groep 8 meester Nick/rekenen, groep 7 juf Ilse/spelling en groep 4 juf Lian/technisch lezen*
- een teamgesprek - aanwezig waren: een *representatief deel van het team*.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

OBS 't Schrijverke is een redelijk grote, maar warme en gemoedelijke school in Goirle. De school staat open voor veel verschillende kinderen. De auditor heeft deze school ook twee jaar geleden bezocht, wat het mogelijk maakt om de veranderingen goed in de kaart te brengen.

Voor een uitgebreide beschrijving van de school wordt verwezen naar het rapport uit 2013. De school heeft inmiddels een andere directeur per augustus 2015.

Het audit rapport uit 2013 waarin de school getypeerd is als een netwerkschool is destijds goed ontvangen. Herkenbaar en realistisch volgens de school. Wel heeft het team zich verbaasd over de typering van omliggende scholen als smalle zorgschool.

De school geeft aan dat er op de volgende punten ontwikkelingen zijn doorgemaakt sinds 2013:

- Er is meer expertise van buitenaf in huis gekomen (door bijv. de inzet van twee consultants van Plein 013)
- HGW heeft zich verder ontwikkeld. Er zijn nu groepsplannen voor rekenen, spelling en technisch lezen (voor begrijpend lezen is dit er nog niet). Bij de kleuters zijn er groepsplannen voor taal en rekenen.
- Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van Parnassys; er wordt steeds meer in genoteerd. Ook is er een speciaal *Ouderportaal*, waar ouders thuis in kunnen kijken.
- *ZIEN!* is nu ingevoerd als volgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling.
- Het contact met SMW en de jeugdarts is laatste twee jaren steeds sterker geworden en ook ouders ervaren het als een minder hoge drempel om op de jeugdzorg toe te stappen.
- De school heeft zelf intern ook veel gecertificeerde expertise in huis. De nieuwe directeur heeft deze specialisten bij elkaar gezet en allemaal een plan van aanpak laten schrijven, wat ook weer onderdeel van het schoolplan is geworden. De specialisten hebben als het ware 'meer podium gekregen' binnen de school, aldus de directeur.
- Na de invoering van de wet heeft de school niet zozeer meer zorgleerlingen gekregen. Wel is er meer druk om kinderen goed te volgen en snel te bekijken (binnen zes maanden) of een kind meer zorg nodig heeft. Dat geeft met name in de onderbouw extra druk op de eerste zes maanden, waarin ook de consultants van Plein 013 intensief betrokken worden. "Het geldaspect speelt wel een rol, maar we proberen hier op school wel vanuit ons hart te reageren" was een typerende uitspraak tijdens het interview.

De leerlingen aantallen op 't Schrijverke lopen terug en de verwachting is dat deze tendens zich de volgende jaren sterk gaat doorzetten. Waar er twee jaar geleden nog 585 leerlingen waren, is dat aantal nu 543 (verspreid over 23 groepen). De verwachting is dat de krimp zich zal doorzetten tot 488 leerlingen. Er zijn vele andere scholen in de buurt, de wijk veroudert en de nieuwe buurten liggen elders in het dorp. De school zal dus in de toekomst keuzes moeten maken, waarbij ook de formatie goed zal moeten worden bekeken, aldus de directeur. Daarin zal ook de organisatie van de zorg meegenomen moeten. Deze audit en het teamgesprek helpt het team mogelijk om het daar samen over te hebben. Het is goed om te weten waar de sterke punten van dit team liggen, maar ook waar de grenzen in zorg liggen.

Opvallend op deze school is het grote aantal specialisten in de school en het groot aantal extra handen in de vorm van stagiaires (de school is een opleidingsschool, vanuit de Hogeschool Kind & Educatie).

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van basisschool 't Schrijverke weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

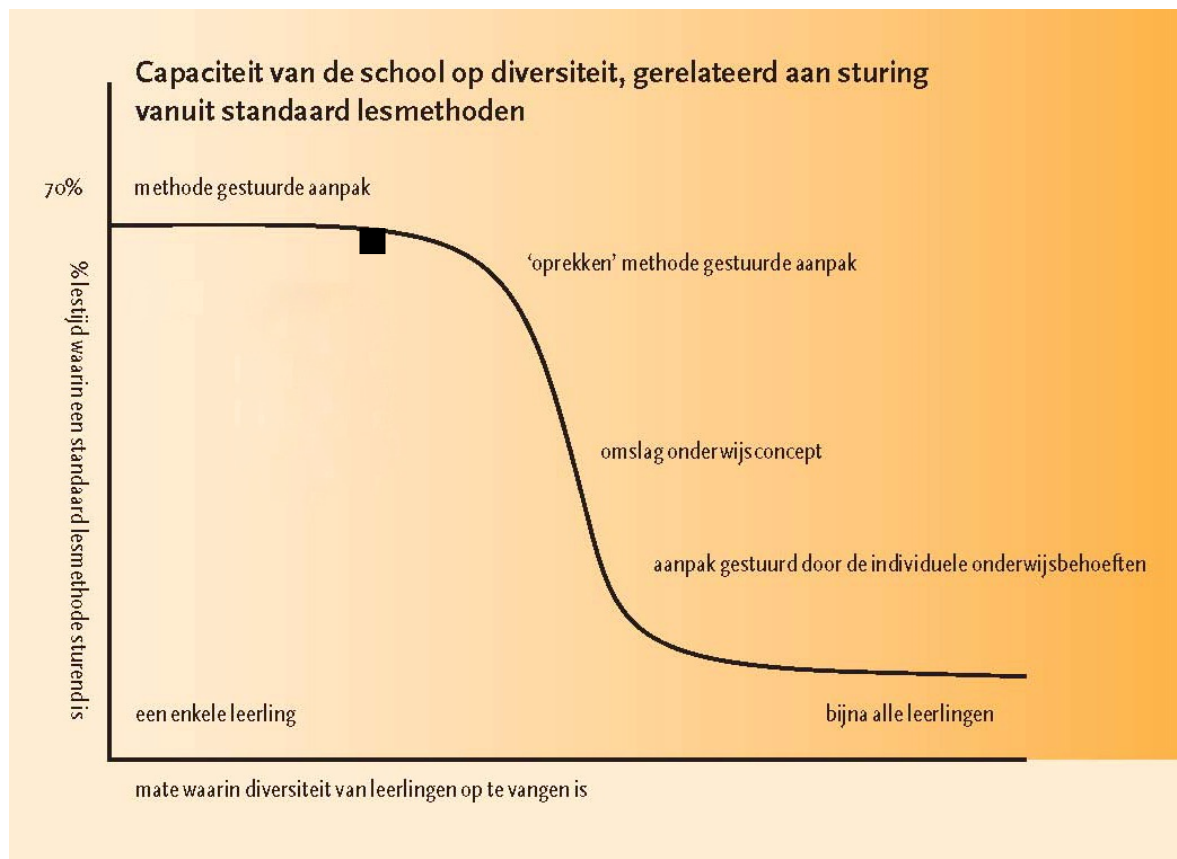
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

't Schrijverke bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
  - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☒ extra 'handen' in de klas
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

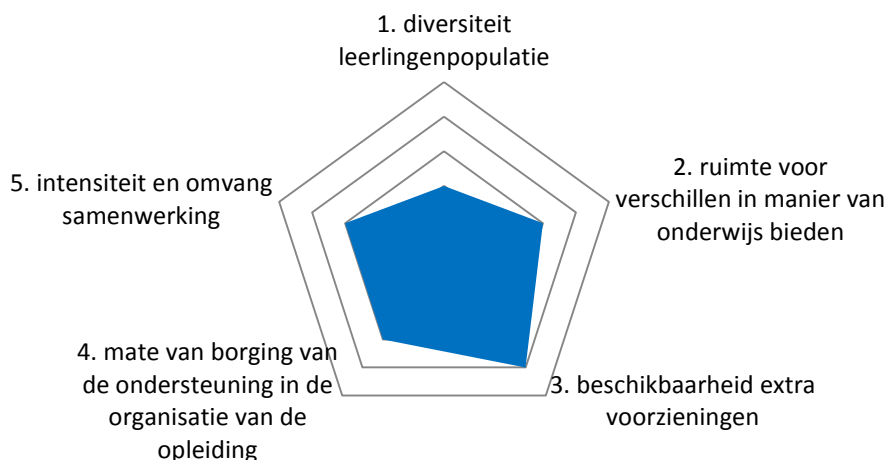
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is basisschool 't Schrijverke te karakteriseren als een **netwerkschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie (1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Basisschool 't Schrijverke ligt in het 'welvarende' dorp Goirle. Meeste kinderen komen dan uit ook uit witte middle class – en hoogopgeleide gezinnen. De school is echter niet helemaal een afspiegeling van de wijk en het dorp. Zeker vanuit de nieuwe instroom wordt de leerlingpopulatie in de loop der jaren steeds gemêleerder. 5,2 van de leerlingen van 't Schrijverke heeft inmiddels een leerlinggewicht van 0,3 of 1,2. En naar schatting 4 % van de leerlingen spreekt thuis een andere thuistaal. Samenvattend is de leerlingpopulatie van de school daarmee meer homogeen te duiden dan andere Nederlandse basisscholen. Opvallend is wel dat de school aangeeft dat het aantal leerlingen met een extra behoefte in gedrag of in het verwerken van informatie matig is (zo'n 24 %). De school verklaart dat als gevolg van het scherp kijken en diagnosticeren van de zorg.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Methoden zijn op basisschool 't Schijverke leidend, de leerkracht is sturend en er wordt gewerkt met gestructureerde opdrachten. Het team geeft aan het prettig te vinden om methodegestuurd te werken, omdat deze manier van werken ook structuur en houvast geeft. Over het loslaten van methoden wordt wel eens met elkaar gesproken en een enkele leerkracht doet daar ook wel eens ervaring mee op, maar dit is nog geen dagelijkse praktijk in de school.

Binnen het leerstofjaarklassensysteem wordt het directe instructiemodel gehanteerd. Door middel van aanpakken 1, 2 en 3 wordt er gedifferentieerd, er wordt hoofdzakelijk frontaal lesgegeven. Dit is het beeld dat zowel uit de interviews als uit de observaties naar voren kwam. Bij de observaties was ook te zien dat zelfstandig werken goed was ingevoerd. Ook wordt er gewerkt met weektaken.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Voor de huidige populatie van 't Schijverke lijkt bovengenoemde wijze van werken te volstaan. Mocht er meer diversiteit in populatie ontstaan, zal het leerkrachtgedrag zich meer moeten aanpassen. Suggestie kan dan zijn om te kijken naar de individuele leerbehoeften van leerlingen, het meenemen daarvan in een meer individueel opgezette weektaak en het vaker voeren van individuele kindgesprekjes (ook op eigen initiatief van de leerkracht).

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Basisschool 't Schijverke heeft vergeleken met andere reguliere basisscholen veel extra handen in de klas weten te creëren (meer dan 300 uur op 24 groepen). Met name de structurele inzet van stagiaires (de school is een opleidingsschool) legt veel gewicht in de schaal. Ook buiten de groepen is er veel extra begeleiding voorhanden op 't Schijverke. Opvallend is verder ook de aanwezigheid van veel specialistische expertise in de school (o.a. gedragsspecialisten, expertise op het gebied van cognitieve belemmeringen, ASS, ADHD etc.).

Ook heeft de school veel extra aanvullende materialen voorhanden (zie de bijlage voor de opsomming van de materialen) en heeft zij relatief veel contacten met externe relaties.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De deskundigheid binnen het team kan beter met elkaar gedeeld worden. (Als de formatie in de toekomst zou teruglopen, moet dit ook gebeuren). Dit kan bijvoorbeeld zowel in de vorm van interne scholing als meer onderlinge intervisie.

Verder heeft het team in het teaminterview zelf aangegeven in de toekomst met elkaar kritisch te willen kijken naar de hoeveelheid begeleiding buiten de groep/klas.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Op de school is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is in de zorg. De taakverdeling geeft voldoende duidelijkheid. De nieuwe directeur heeft bij het opstellen van het plan van aanpak (onderdeel van

schoolplan) bewust de specialisten betrokken. Op een aantal (zorg-)aspecten is de school nog in ontwikkeling en moet borging nog plaatsvinden. Zo zijn de groepsplannen bijvoorbeeld nog in ontwikkeling.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De rol van ouders, m.n. bij het bepalen en uitvoeren van de onderwijsbegeleiding, kan nog verder verstevigd worden. De school heeft zelf ook de ambitie om nog meer de samenwerking met ouders op te zoeken. Ook het meer betrekken van de leerling zelf, is aanbevelenswaardig om de begeleiding nog beter vorm te geven.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met externen is functioneel en werkt naar behoren. De school (m.n. het hoofd onderwijs zorg) is goed in staat om externe partners te benaderen en de samenwerking mee op te pakken. De samenwerking met SMW en BJJ is de laatste jaren steeds intensiever geworden.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Binnenkort krijgt de school een peutergroep in huis. Naast organisatorische samenwerking is de suggestie om direct vanaf de start ook de inhoudelijke samenwerking (doorgaande leerlijnen) met elkaar aan te gaan.

Samenvatting gesprek met leerlingen

De twee leerlingen uit groep 8 geven aan dat 't Schrijverke een school is waar iedereen zichzelf mag zijn. "Iedereen heeft wel iets zegt een leerling. De een heeft een laptop, de ander een koptelefoon, de ander een scherm etc. We zijn allemaal mensen, allemaal gelijkwaardig, maar iedereen heeft weer iets anders nodig".

Op deze school is de ene leerling, niet meer waard dan de andere leerling, wordt er ook wijs gezegd door de leerlingen. Ze vinden dat gevoel heel fijn en hebben het gevoel dat dat niet op alle scholen het geval is. Eén leerling kan het ook vergelijken met een andere school, omdat ze in groep 3 van school is veranderd. Beide leerlingen hebben het gevoel dat er altijd wel iemand is om te helpen als dat nodig is. Ook vinden ze dat er goed naar hen wordt geluisterd. Veel namen worden in dat kader genoemd; van ib-ers, van de MRT-specialist, van de ergotherapeut en tevens consultant van Plein 013, van een vrijwilliger en natuurlijk van de leerkrachten zelf. De juf van de plusgroep helpt ook heel goed en geeft extra werk mee voor in de klas, aldus een leerling. De andere leerling vertelt dat hij altijd wel even naar de gang mag of in de computerhoek mag werken, als hij daar grote behoefte aan heeft. Buiten de school werken ze soms samen met de consultant van Plein 013, of de revalidatie arts. Een leerling gaat via het 'pre college' naar een vo-school

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team merkt een aantal veranderingen na de invoering van de wet passend onderwijs. Niet zozeer in het aantal leerlingen met zorg. Die waren er immers altijd wel al op 't Schrijverke.

Een opvallend verschil is dat er nu meer expertise van buiten in de school komt. (bijv. de twee consultants van Plein 013) en dat het team dat ook steeds 'normaler' is gaan vinden.

Tweede opvallende verschil is de screening in de kleuterbouw binnen een half jaar na binnenkomst. Dit is nu veel strenger en compacter geworden. Waar vroeger (vòòr de wet), een kind nog alle tijd en kansen kreeg om te wennen, moet er nu binnen een half jaar duidelijkheid zijn. Dat geeft een enorme druk, zeker in de kleuterbouw, aldus het team. Het team geeft aan dat het goed is om goed kritisch te kijken of je een kind wel het juiste kunt bieden op deze school. Die tijd is nu echter soms heel beperkt. Waar men bijvoorbeeld vroeger kinderen meer

kansen en tijd zou hebben gegeven, moeten er nu al stappen worden ondernomen. Ook ouders geven het signaal dat het allemaal wel snel moet.

Het team heeft veel expertise in huis. Men ziet en signaleert zo veel, dat het bijna onmogelijk is om al deze punten actief aan te pakken. Het team ervaart dit als een belasting en frustratie. "Soms is het beter om twee dingen goed te doen, dan tien dingen half" aldus een teamlid. De directeur formuleert het als 'de kracht van het team, maar tegelijkertijd ook de valkuil van het team'. Daar moet het team in de toekomst betere keuzes in gaan maken vinden ze zelf.

Het team loopt ook op andere punten tegen haar grenzen aan: Er zijn nu bijvoorbeeld drie kinderen met diabetici type 1 op school. Een deel van het team geeft aan dat zij dit een (te) grote verantwoordelijkheid vindt. Het hoofd Zorg en Ondersteuning geeft aan dat je kunt aangeven als je geen medische handelingen wil verrichten. Bovendien ben je als leerkracht nooit eindverantwoordelijk; daar is de wijkverpleegkundige voor, die zit altijd in de startblokken, aldus het hoofd. Een deel van het team geeft aan dat dit anders voelt. Het is trouwens niet alleen maar zwaar en negatief. Anderzijds zien leerkrachten ook dat de andere kinderen daar ook veel van leren. Bijvoorbeeld bewust worden van je eigen gezondheid of je wachten met je traktatie opeten tot thuis aldus een leerkracht. Daarnaast is de moeder van de twee kinderen met diabetes type 1 op drie hele dagen in de week aanwezig op school. Zij werkt op 't Schrijverke als onderwijscoach. Zij is daarmee altijd standby. De leerkrachten van de betrokken leerlingen beschikken over een mobiele telefoon van de school waardoor zij kunnen appen met moeder als zij vragen hebben over hoe zij moeten handelen.

Het team is het er unaniem over eens dat kinderen soms te veel uit de klas worden gehaald voor extra ondersteuning. Dat geeft onrust, ook bij leerkrachten. "Soms is het meer de vraag wanneer een leerling wel in de klas is. Je probeert je programma daar toch op aan te passen". Afgesproken wordt om het hier in de toekomst nogmaals over te hebben.

Dat het team naar een nieuwe balans moet zoeken is ook duidelijk in het kader van de teruglopende leerlingaantallen. De aantallen worden minder, er zijn minder financiële middelen beschikbaar, dus de formatie zal ook kritisch bekeken moeten worden.

Men heeft liever arrangementen in dan buiten de school. Ook omdat men zoveel expertise intern heeft. Opmerkingen in dit kader zijn: Dat is dichtbij, vertrouwd, je kunt je collega sneller en makkelijker aanspreken en je kunt tussendoor vragen stellen. Daarom ook liever Wendy met de plusgroep van de school zelf, dan kinderen naar Intermezzo (centrale voorziening van plein 013) sturen. Wat ook prettig is dat de plusgroep suggesties geeft voor werken verder in de eigen klas (bijv. verder werken aan werkstuk).

Over het pré- college (groep 8- leerlingen gaan een dagdeel per week naar een vo- school) is men daarom iets minder enthousiast. Opmerkingen in dit kader zijn: 'Er is geen echte overdracht naar de reguliere klas. Maar het is aan de andere kant wel uitdagend voor kinderen die klaar zijn met de groep 8-stof. 'T Schrijverke doet daar ook wel aan mee, omdat alle scholen dat doen aldus een groep 8-leerkracht'.

Diversiteit is iets wat het team toejuicht. Zorgleerlingen had de school altijd al, nu komt er wel steeds meer deskundigheid.

De school ontvangt deze leerlingen echter met open armen. Maar verschil is wel dat het je het nu toetst aan je profiel, aldus een ib-er (terwijl je dat vroeger helemaal op je gevoel en onderwijs hart deed). Het is nu wel in balans aldus het team. Ambitie en financiering gaat nu wel redelijk samen. Dat het hart er nog steeds is blijkt ook uit het project 'Victor gaat onze school ontmoeten'. Victor is een gehandicapte jongen, die altijd thuisonderwijs heeft gehad. Zijn ouders hadden een warm pleidooi in het teamoverleg gehouden om hem deels naar een reguliere school te laten gaan en zo onder leeftijdgenoten te laten komen. Sinds anderhalf jaar is Victor drie ochtenden per week in nu groep 8 in de les aanwezig (met eigen persoonlijke begeleiders trouwens). De ervaringen aan beide kanten zijn heel positief

De leerkrachten vinden dat ze in de loop der tijd steeds deskundiger zijn geworden in het bieden van extra zorg. Vergeleken met andere scholen heeft 't Schrijverke veel gecertificeerde expertise in huis.

Toch is het team nog steeds van mening dat er toch nog te veel deskundigheid onderbenut is in de school. De directeur en hoofd zorg geeft aan het goed is dat een teamlid zijn expertise zelf kenbaar maakt. Ook is het goed om te weten dat interne scholing ook onder professionalisering (en de noodzakelijke punten per jaar) kan worden geschaard merkt de directeur op. Deze ontwikkeling zal ook moeten worden ingezet omdat het team elkaar in de toekomst nog meer dan vroeger nodig zal hebben, omdat de formatie zal teruglopen, aldus de directie.

Het team van 't Schrijverke formuleert de volgende ambities voor de toekomst:

- enthousiast blijven
- reëel ambities blijven. Kinderen zo veel mogelijk in de klas proberen te houden, maar de grenzen in de gaten houden en niet alles tegelijkertijd willen. Hierbij wordt steeds gekeken naar wat de leerling nodig heeft en wat de onderwijsbehoefte is. Daarbij wordt toch vaak gezocht naar een balans tussen in én buiten de klas ondersteunen.
- 'meer deskundigheid binnen de school laten vloeien'. En meer gebruik van elkaars deskundigheid maken.

Het team geeft aan dat zij dit een heel waardevol teamgesprek vonden en de discussie op bepaalde punten graag in de toekomst wil doorzetten.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☐ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting: Hoewel basisschool 't Schrijverke in zijn algemeenheid te typeren is als een 'middle class/ witte' school, zijn er grote verschillen tussen leerlingen. Er zijn kinderen die afkomstig zijn uit bijvoorbeeld artsen- gezinnen, maar er zijn ook veel gezinnen uit de lagere sociale milieus, die soms in grote armoede leven. Er zijn 28 leerlingen met een leerlinggewicht (5,2 procent op de totale leerlingpopulatie)

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting: Op de 543 leerlingen zijn er zo'n 20 leerlingen met een andere thuistaal (bijv. Somalisch, Turks). De school ziet dit aantal heel langzaam toenemen en ervaart dat als een redelijk aantal. Procentueel gezien gaat het om 4 % van het totaal aantal leerlingen.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting: Qua cultuurachtergrond zijn er geen grote verschillen tussen leerlingen.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting: leerlingen op 't Schrijverke verschillen in sterke mate qua leercapaciteit. De range varieert van LWOO tot gymnasium. De 'bovenkant' is niet verwonderlijk als je kijkt naar de

bevolking van een hoogopgeleid en welvarend dorp als Goirle. Omdat de school echter ook behoorlijk wat expertise op het gebied van zorg in huis heeft, en altijd al redelijk wat zorgkinderen heeft opgevangen, trekt het ook zorgleerlingen aan. Ook omdat de school bekend staat als een warme en gemoedelijke school, waar alle leerlingen welkom zijn, aldus een gesprekspartner. Het aantal leerlingen aan de “boven-” en aan de “onderkant” is ongeveer gelijk.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting: Leerlingen op 't Schrijverke verschillen sterk in hun leerstijl, aldus de geïnterviewden. Zeker vanuit de onderbouw ziet men deze verschillen steeds groter worden. De school speelt hier bijvoorbeeld op in met 'onderzoekend leren' (de leerlingen krijgen dan bijvoorbeeld een keuze in hoe zij de onderzoeksvraag willen aanpakken) en het werken met weektaken. De school geeft verder aan dat nieuwe methoden steeds vaker rekening houden met verschillende leerstijlen van leerlingen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting: de geïnterviewden schatten dit aantal op gemiddeld zo'n zes leerlingen per klas (met een gemiddelde groepsgrootte van 25 leerlingen is dat 24 %).

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting: de geïnterviewden schatten dit aantal ook op gemiddeld zo'n zes leerlingen per klas (met een gemiddelde groepsgrootte van 25 leerlingen). De consultants van Plein 013 geven aan dat het team een scherp oog heeft voor zorgproblematiek, waardoor het team ook veel ziet (en vervolgens veel extra zorg geeft.)

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☒	☐	individueel en groepjes-leren (<i>beweging</i>)
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☒	☐	zelfbeoordeling door leerling (bij spelling wel al zelfbeoordeling)
evaluatie onderwijs door leerkracht	☒	☐	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting: Bovenstaand concept geldt met name voor de kernvakken. Maar ook bij de andere vakken zijn methoden leidend en is de leerkracht sturend, aldus de geïnterviewden. Wel is bij WO in de bovenbouw een beweging gaande waarbij de methode meer wordt losgelaten. De school geeft aan dat men het meestal ook wel prettig vindt om methode gestuurd te werken; dat geeft houvast en structuur. Ook bij de verwerking van de stof wordt toch vaak het werkboek erbij gepakt. In hoeverre je de methode loslaat of durft los te laten, is soms onderwerp van gesprek binnen de school. Enige beweging op het 't Schrijverke is daar wel in te zien, aldus de respondenten. Maar dat is nog meer theorie, dan dat het nu al in de praktijk wordt gebracht, aldus de respondenten.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting: De school geeft aan alle vier de begeleidingsvormen in te zetten, hoewel de eerste drie vormen het meest op 't Schrijverke worden ingezet. RT voor lezen in groep 3 en 4 heeft de school nog steeds. Wel wordt opgemerkt dat deze leerkracht over een maand met pensioen gaat. De school wil de RT graag in stand houden, maar weet nog niet of dat financieel haalbaar is.

Leerlingen volgen de Plusgroep buiten hun klas (een leerkracht is hiervoor twee dagen per week ambulant). Er zijn momenteel vier Plusgroepen van steeds ongeveer 12 leerlingen; een plusgroep voor groep 3, een voor groep 4, een voor 5/6 en een voor groep 7/8. De Plusgroep vindt één keer per week gedurende twee uur plaats. In deze groepen wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan leren leren, leren presenteren en onderzoekend leren.

Het werken in niveau groepen is nu door de hele school in alle klassen ingevoerd, wat het onderwijsconcept nog enigszins heeft opgerekt. De leerkrachten en de consultants van Plein 013 geven ook individuele aandacht in dezelfde ruimte, maar apart van de groep. De helft van hun tijd begeleiden zij leerlingen in directe zin.

De geïnterviewden geven aan dat zij het team in zijn algemeenheid meer bekwaam vinden in de zorg voor de uitvallers, dan in de zorg voor hoogbegaafden. Maar de coördinator hoogbegaafdheid geeft aan dat dit in ontwikkeling is en dat zij haar expertise steeds meer probeert over te dragen aan het team. Een aantal gesprekspartners geeft daarop als relativisering aan dat zij als leerkrachten (op den duur) wellicht bekwaam genoeg zijn om die zorg in de klas te bieden, maar dat zij daar echter de tijd niet voor hebben.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting: opgemerkt wordt dat differentiatie naar leerstijl steeds meer geïntegreerd zit in de methoden (bijvoorbeeld werken vanuit een auditieve ofwel visuele aanpak). De respondenten geven aan dat veel leerkrachten een goed oog hebben voor zorg en ook voor verschillen in leerstijlen. 'En dan zie je ook meer verschillen', aldus het team van het 't Schrijverke.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Beschrijving: Er zijn momenteel 23 groepen in de school. De instroom wordt minder. Er zijn nu nog vijf kleuterklassen (voorheen waren dat er altijd zes). Gemiddelde groepsgrootte is 25 leerlingen. Het team telt ongeveer 45 leerkrachten. Er zijn dus veel duo-partners. Alleen de kleutergroepen hebben gecombineerde groepen. Voor de hogere groepen wordt bewust gekozen voor aparte jaargroepen.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 40%

Toelichting: de respondenten geven aan het heel lastig te vinden om deze percentages in te schatten. Zij schatten het laatste percentage (aangaan dialoog met leerling om het lesaanbod af te stemmen) duidelijker lager in dan de andere aspecten, omdat deze dialoog in de praktijk toch vaak vanuit de zorg wordt aangestuurd, aldus de ib-ers. Leerkrachten gaan wellicht in dialoog met leerlingen (bijvoorbeeld in de vorm van kindgesprekken), maar vaak ligt het initiatief dan toch bij de intern begeleiders of hoofd 'Zorg en Onderwijs'. Opgemerkt wordt wel dat dit in groep 1 en 2 vaker direct vanuit de leerkrachten gedaan wordt.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Toelichting: de school wil deze beweging in de toekomst wel meer gaan maken, maar geeft tegelijkertijd wel aan dat de manier van lesgeven echt een verantwoordelijkheid en deskundigheid van de school is en niet van de ouders.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise: de school heeft diverse specialisten in huis (zoals bijv. de rekenspecialist en de hoogbegaafdheidsspecialist), maar het team als geheel is het meest sterk op het pedagogisch handelen, aldus de gesprekspartners. Er wordt veel aandacht besteed aan de pedagogische kant van school. In het interview zijn de volgende voorbeelden in dit kader genoemd: Veel gesprekken met kinderen; veel aandacht voor groepsbindende activiteiten met kinderen; afspraken over een goede sfeer; indien nodig gesprekken over ruzies en het oplossen daarvan. Ouders worden ook vroegtijdig betrokken als er iets vervelends zou zijn gebeurd en de deur staat altijd open voor ouders, aldus de respondenten.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

In de klassen zijn extra handen beschikbaar in de vorm van: stagiaires, vakleerkrachten, onderwijsassistent, RT-er, MRT-er, onderwijscoach, gedragsspecialisten, consultants Plein 013, drie ib-ers (zie ook de bijlage). Totaal kleine 300 uur per week voor de hele school.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de klassen/de groepen is extra begeleiding voorhanden in de vorm van: vakleerkrachten, remedial teacher, onderwijsassistent, diverse specialisten (hoogbegaafdheid, rekenen, taal, bewegen, dyslexie en gedrag en ondersteuning meerbegaafden (zie ook de bijlage).

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Zie de bijlage voor een opsomming van materialen. De school had twee jaar geleden al veel extra materiaal in de school en daar zijn zelfs nog een aantal materialen bij gekomen.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

De ruimtelijke voorzieningen zijn grotendeels onveranderd gebleven op 't Schrijverke sinds 2013.

De volgende voorzieningen zijn wel veranderd: er is een extra BSO-lokaal bijgekomen en er komt een peutergroep per volgend schooljaar. Eén schooltuin is inmiddels vervangen door een 'buitenklas'. De andere schooltuin is gebleven.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
Nee	Ja Alles hieronder snel toegankelijk	visuele beperkingen
Nee	↓..	auditieve beperkingen
Nee	idem	spraak/taal belemmeringen
Ja	..	cognitieve beperkingen
Ja		motorische beperkingen
Nee	↓..	beperkingen door langdurige ziekte
Ja		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	..	ADHD
Nee	↓	dyslexie
Nee	..	overige psychiatrische aandoeningen
Ja		gedragsproblemen
Ja	↓..	onderwijsachterstanden andere culturen
Nee		anders, nl. ....

Toelichting: De expertise op 't Schrijverke is nauwelijks gewijzigd t.o.v. 2013. Er was al relatief veel expertise beschikbaar. Er is een nieuwe leerkracht bijgekomen die de RT/IB opleiding heeft gedaan. De expertise wordt steeds beter ingezet. Zo hebben alle specialisten een plan moeten schrijven en wordt de hoogbegaafdheidsspecialist niet meer voor één maar voor twee dagen ingezet. De school heeft drie gedragspecialisten (één lb-er, de teamleider middenbouw en een leerkracht, die tevens de kindercoach- en pestcoördinator opleiding heeft gedaan). Voor de toekomst, als er wellicht bezuinigd zal moeten worden op de formatie, wil het team de interne expertise nog beter inzetten en overdragen. "Dan hebben we elkaar nog meer dan vroeger nodig" werd er in het teamgesprek gezegd.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				X
Bureau Jeugdzorg				X
GGD			X	
GGZ			X	
MEE		X		
(Kinder)ziekenhuis		X		
Revalidatiekliniek			X	
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht			X	
Politie	X			
anders, nl. ...				

Toelichting: SMW en BJZ zijn onderdeel van het 't Loket. De school werkt ook samen met diverse externe bureaus zoals Opdidact, OZT en Kizoom. Een andere nog niet genoemde samenwerkingspartner is 'Kompaan' (dagbehandeling voor kinderen die niet meer thuiswonen).

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Dat is nog steeds de groepsleerkracht.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De school werkt nog steeds volgens de 1-zorgroute en heeft HGW steeds beter ingevoerd.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

CITO-leerlingvolgsysteem, Parnossys (steeds beter gebruikt; ook door ouders) en ZIEN!

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De zorg op 't Schrijverke is de afgelopen twee jaar steeds beter geborgd. Dit geldt ook voor de 1.-zorg route.. Er zijn nu sinds kort groepsplannen ook voor de kleuters (taal en rekenen; twee keer per jaar). Dit proces in de kleuterbouw is nog lopende. Voor groep 3-8 zijn er groepsplannen voor rekenen, spelling en technisch lezen (vier keer per jaar bijgesteld). Alleen begripend lezen ontbreekt nog in dit rijtje (maar is wel al in gang gezet).

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Het protocol voor diabetes type 1 staat als een huis (i.v.m. drie leerlingen met deze vorm van suikerziekte. Hiervoor is ook een wijkverpleegkundige op afroep beschikbaar.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ouders worden steeds meer bij de zorg betrokken. Dit geldt vooral bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte en het evalueren ervan. De andere aspecten worden toch nog vooral tot de verantwoordelijkheid van de school gerekend, aldus de respondenten. De ouderbetrokkenheid in zijn algemeenheid is voor het grotere geheel (meer dan de klas) niet heel groot. Zo waren er laatst op een ouderavond maar 25 van de 550 ouders (deze ouderavonden worden vier keer per jaar thematisch door de ouderkamerfunctionaris georganiseerd in overleg met de school). Het bij het interview aanwezige MR-lid geeft aan dat zij hier de komende jaren hard aan willen werken. Betrokkenheid bij de eigen klas is er wel. De ouders geven aan dat zij regelmatig in het ouderportaal van Parnassys kijken. De ouders geven aan dat er altijd wel voldoende mogelijkheden zijn om betrokken te zijn, maar dat je als ouder wel altijd alert moet zijn en zelf de stap moet zetten. De consulente van Plein 013 geeft aan dat 't Schrijverke in vergelijking met andere scholen veel aan ouders denkt en ouders met respect behandelt. De school heeft zelf niet echt het gevoel dat ze nu heel anders met zorgleerlingen omgaat dan vroeger. "Vroeger waren het gewoon de rugzakleerlingen, waar we ouders op vergelijkbare wijze benaderden". Wel wordt de zorg met ouders nu 'op maat' besproken; met wie moeten we wanneer om tafel?. Vroeger waren er standaard drie keer per jaar gesprekken. Het hoofd Onderwijs en Zorg spreekt voor de toekomst haar ambitie uit dat de school de samenwerking met ouders nog meer zal opzoeken en ook het kind meer gaat vragen (betrekken) wat hij of zij zelf kan doen.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Inmiddels werkt de school intensiever samen met vijf van de zes andere scholen in Goirle. Dat komt omdat zij per augustus 2015 met zijn zessen (OBS en Katholiek) zijn samengegaan in een nieuw bestuur "Stichting Eduley". Dit betekent meer intervisie onderling en meer overleg over de zorg. Nu is er bijvoorbeeld samen besloten om de IEP als centrale eindtoets uit te gaan proberen. Met de niet bij dit bestuur aangesloten school in Goirle wordt minder samengewerkt, maar men weet elkaar wel te vinden als dat nodig is. Op dit moment deelt men bijvoorbeeld ervaringen uit over het onderwijs aan vluchtelingen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Hiermee wordt samengewerkt in bijv. het ib-netwerk.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Zie hierboven.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Er zit momenteel één leerling op de Taalschool en binnenkort twee. De school maakt ook gebruik van het steunpunt hoogbegaafdheid. De centrale voorziening Intermezzo huurt ruimte op 't Schrijverke. Maar geen enkele leerling van de school gaat naar deze voorziening. De school geeft de voorkeur aan haar eigen Plusgroep, ook omdat zelf die expertise in huis hebben.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Binnenkort komt er een peutergroep bij (Peuterplein). Met het voortgezet onderwijs wordt op verschillende manieren samengewerkt in groep 8. Ten eerst in het pré-college (een heel schooljaar één middag per week naar een vo-school; keuze uit drie scholen). Daarnaast is er ook nog het vo-project; waarin in een periode van drie weken een heleboel vo-docenten les komen geven in groep 8.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Via het arrangement 'Zorg en passend onderwijs'. De vraag is dan; zit dit kind nog op zijn plek? Dit arrangement moet nog wel verder handen en voeten krijgen. De oude rugzakjes/CVI's lopen af. 'T Schrijverke evalueert als toewijzende school de onderwijsbehoefte van de leerling met de ontvangende school. Er wordt daardoor echt goed gekeken naar wat de beste onderwijsplek voor een leerling is.

Afsluitende opmerkingen:

Het hoofd Onderwijs en Zorg wil nog graag twee aandachtspunten voor de toekomst toevoegen:

1: 21st century skills als stip op de horizon

2: meer aandacht voor individuele leerbehoeften en de verschillende vormen van leren. De 21st century skills kunnen hier een concretisering van worden.

Bijlage:

A. Extra handen op 't Schrijverke

Wilt u aangeven in hoeverre er 'extra handen' beschikbaar zijn in de groepen?

Het gaat om alle extra handen **in** de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht³.

Deze hebben geen kleur.

In onderstaande tabel staan ook de extra handen buiten de groep

In deze tabel staan in geel, de extra handen die deels in en deels buiten de groep zitten

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1 t/m 8	Vlkr. Muziek (de groepskl blijft hier niet bij)	totaal 5 uur per week	Alle leerlingen
Groepen 8	Vlkr. Drama	Sept. t/m mei 1,5 u. p/w	Leerlingen groepen 8
Groepen 4	Vlkr. Dans	2 uur p/w	Leerlingen groepen 4f
Groepen 1 en 2	Leerling ondersteuner t.b.v. MRT (Melanie en Sandra)	Variabel (kisten rouleren vgl. Schema) 8 uur pw	Leerlingen groepen 1/2
Groepen 3	Leerling ondersteuner t.b.v. MRT (Melanie)	Tot aan kerstvakantie 1 uur per week	Leerlingen groepen 3
Groepen 1 en 2	OA VVE (Linda)	Variabel; 11 uur pw (groep 1-3)	Leerlingen VVE 1/2
Groepen 3	OA VVE	Tot aan herfstvakantie	Leerlingen VVE 3
Groepen 3 t/m 5	RT	2 dagen per week = 10 uur	LLn. taal- en/of leesachterstand, rekenen, spelling
Groepen 1 t/m 8	Onderwijscoach (Maaïke)	Ongeveer 15 pw	Lln. individ. / groep onderst.div.vakgebieden
Groepen 1 t/m 8	Hoogbegaafdh.specialist	Maandag + dinsdag	Lln. Plusgroep / Lln. individ. / Lkr.
Groepen 1 t/m 8	Rekenspecialist	1 uur pw	Lln. individ. / Lkr.
Groepen 1 t/m 8	Taal- leesspecialisten	1 uur pw	LLn. / Lkr. beleid
Groepen 1 t/m 8	Beweegspecialist	1 uur pw	LLn. / lkr. beleid
Groepen 1 t/m 8	Dyslexiespecialist (RT- er)	10 uur pw	Lln. individ. / Lkr.
Groepen 1 t/m 8	Cultuurspecialisten CMK domein beeldend	Moet nog starten	
Groepen 1 t/m 8	ICT specialist Is alleen randvwd, wordt		

³ Het gaat hier om de extra handen in de klas, dus niet om de groepsleerkracht zelf. Wel vermelden indien er sprake is van co-teaching.

	niet meegeteld		
Groepen 1 t/m 8	Gedragsspecialisten	2,5 uur pw	LLn. individ. / groep / Lkr.. 4 V's
Groepen 1 t/m 8	Consulenten Plein 013	Zijn er 8 uur pw (ongeveer helft werken ze direct met leerlingen)	LLn. individ. / groep / Lkr.
Groepen 1 en 2	Intern begeleider OB	1 dag ambulant /6 uur pw	Lln. + Lkr. gr. 1 en 2
Groepen 3 t/m 5	Intern begeleider MB	1 dag ambulant/6 uur pw	Lln. + Lkr. gr. 3 t/m 5
Groepen 6 t/m 8	Intern begeleider BB	1 dag ambulant /6 uur pw	Lln. + Lkr. gr. 6 t/m 8
Groepen 1 t/m 8	Hoofd Onderwijs Zorg	3 dagen ambulant	IB + Lkr. <u>Werkt niet direct met leerlingen</u>
Groepen 1 t/m 8	Stagiaires	In totaal 240 uur per week (*zie hieronder) Dinsdag + variabel	Alle leerlingen
Groep 1/2 en groep 4	LIO (4 ^e jaars studenten)	Meerdere dgn. p/w	Lln. gr. 1/2 + gr. 4/ Werken meestal zelfstandig. Zijn dus <u>geen extra</u> handen
	Vrijwilliger (Godelief)	3,5 uur pw	Subgroep meer begaafde leerlingen

*De school is een opleidingsschool en heeft vele stagiaires in huis. De inzet is structureel en gedurende het hele schooljaar. Dit is als extra handen in de klas berekend.

Met het hoofd Onderwijs en Zorg is de volgende berekening gemaakt:

Vier eerstejaars stagiaires op de di: 24 uur pw

Vijf tweedejaars stagiaires op de di en woe: 60 uur

Vier derde jaar stagiaires op de ma en di: 48 uur

Twee vierde jaars stagiaires op de di en do: 48 uur

Vijf deeltijd studenten: 60 uur

TOTAAL: 240 uur per week verspreid over 23 groepen.

B. Specifieke onderwijsmaterialen

Wilt u aangeven welke specifieke onderwijsmaterialen er op uw school gebruikt worden? Het gaat hier alleen om heel specifieke, op leerlingen met speciale onderwijsbehoeften toegesneden materialen (materialen die niet op nagenoeg iedere school aanwezig zijn).

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- X alternatieve methodes, nl.
- X gericht op zelfredzaamheid, nl.
- ☐ met een lager tempo, veel herhalen, nl.
- X ie (veel/snel) lezen vermijden, nl.
- X gericht op auditieve informatieverwerking, nl.
- X gericht op visuele informatieverwerking, nl.
- X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl.
- ☐ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl.
- X anders, nl VVE pyramide.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl.
- X begrenzing van het gedrag, nl.
- X uitdaging tot alertheid en activiteit, nl.
- X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl.
- X begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl.
- ☐ anders, nl

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁴ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

Zie voor bovenstaande vragen de lijst onderwijsmaterialen in de bijlage.

Leerlingen werken met / hebben indien nodig:

- Aangepast meubilair
- Zitkussen, wiebelkussen
- MRT materialen
- Aangepast schrijfmateriaal
- Laptop
- Kurzweil
- Vergrote schriften, teksten e.d.
- Opdrachten in behapbare stukjes
- Startvel
- Tafelkaarten, wegwijzers, stappenplannen etc.

---

⁴ MRT=motorische remedial teaching